

[Bertel Dahlgaard.]

af så omfattende planøkonomisk karakter, men samtidig med min almindelige principielle betragtning har jeg villet understrege, hvilke konsekvenser de to partier på andre områder bliver nødt til at drage, efter at forslaget her er stillet. Jeg bliver lige nu opmærksom på, at den ærede ordfører for forslagsstillerne i sin fremsættelsestale, efter at han har fremført alle disse problemer, siger — med den højtærede formands tilladelse —:

„Derfor er det nødvendigt, at lovgivningsmagten også sikrer en løsning på de områder, hvor der ikke er den fornødne vilje eller interesse hos parterne til selv at klare opgaven.“

Jeg tør rigtignok sige: hvilket svælg mellem denne udtalelse og de standpunkter, som venstre hidtil har indtaget med hensyn til indgreb på arbejdsmarkedet og på det økonomiske livs område iøvrigt! Men det er måske den unge front indenfor venstre, der rykker frem, og jeg skal i og for sig ikke beklage det. Selvom vi måske vil kunne have vanskeligt ved at følge med så langt i planøkonomisk henseende, skal jeg alligevel ikke beklage det, fordi det nødvendigvis må fremkalde en fordomsfrihed med hensyn til økonomiske problemer fra det ærede medlems partis side, som vi ikke før har mødt hos partiet. Det ærede medlem kan være ganske rolig: det, der sker ved det foreliggende forslag, vil det ærede medlem møde på mange områder i den kommende tid under den økonomiske diskussion og debat her i landet.

Så har jeg kun endnu en lille bemærkning. Som J. C. Christensen sagde: der sker immervæk noget nyt. Jeg må sige, at efter at have hørt retsforbundets ordfører her i dag må man sande de ord. Jeg forstod, at den ærede ordfører for retsforbundet altså virkelig kan godkende, om ikke alle enkeltheder i forslaget, så dog et statsindgreb af så principiel og omfattende karakter, et sådant stykke planøkonomi, som det her drejer sig om. Det er klart, at det også drager konsekvenser efter sig for hans partis vedkommende.

Når jeg samler mit indtryk af det, der foregår her omkring det foreliggende forslag, må jeg sige, at jeg egentlig er ganske

godt tilfreds. Det problem, som vi indenfor det radikale venstre tillægger så overordentlig stor betydning, spørgsmålet om bevægeligheden på arbejdsmarkedet, bliver sat under diskussion. Det kunne være sket på en rimeligere måde end ved at fremsætte et egentligt forslag, det kunne være fremført på anden vis, men det kan være lige meget. Det sættes under diskussion til klaring af hele dette problem, som også trænger til klaring her i folketinget, og venstre og konservative og retsforbundet i forening går her ind på baner, hvor vi ikke kan følge dem, men som nødvendigvis må føre med sig som konsekvens større fordomsfrihed overfor en række økonomiske problemer, som vi kommer til allerede nu lige efter jul. Tænk på trustlovsforlaget. Det er klart, at der er en meget nøje forbindelse mellem dette forslag her og trustlovsforlaget. Et af de spørgsmål, som de ærede partier fremfører her med hensyn til lærlingeproblemet, er spørgsmålet om eksklusivaftaler, og man kan selvfølgelig ikke stille forslag om indgreb overfor eksklusivaftaler indenfor arbejdslivet, dersom man ikke drager konsekvensen, når man kommer til spørgsmålet om eksklusivaftaler indenfor erhvervslivet som helhed. Det er A B C.

Alfred Jensen: Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at man ikke kunne opnå fuld beskæftigelse uden bevægelighed på arbejdsmarkedet. Jeg er i og for sig ikke uenig med ham i denne betragtning, men det er bare ikke den første forudsætning for, at man kan opnå fuld beskæftigelse. Det er helt andre områder, der skal sættes ind på, hvis man virkelig ønsker, at alle skal komme i arbejde. Det er jo karakteristisk, at netop i de perioder, i hvilke der er høj beskæftigelsesgrad, er bevægeligheden meget større end i de perioder, hvor der er en ringe beskæftigelse. Jeg vil gerne gøre den bemærkning her, fordi jeg synes det er nødvendigt at fastslå, at arbejdsløshedsproblemet ikke hænger sammen med mangel på bevægelighed, men hænger sammen med samfundets evne til at yde beskæftigelsesmuligheder, og det er straks noget helt andet.

Ordføreren for forslagsstillerne forsøgte at forsvare forslaget med, at der fremover stadig ville være mangel på boliger. Ja,